

Тема: Графічний дизайн як засіб візуальної комунікації

Історія графічної культури. Дизайн і його тенденції.

Графіка – вид образотворчого мистецтва, для якого характерна перевага ліній і штрихів, використання контрастів білого і чорного та менше, ніж у живописі, використання кольору. Твори можуть мати як монохромну, так і поліхромну гаму.

Графіка поділяється на такі різновиди:

- станкова – твори, що мають самостійний характер;
- прикладна: книжкова та газетно-журнальна;
- плакатна (графічне зображення рекламного та агітаційного характеру);
- промислова (етикетки, поштові марки, тощо);
- промислова;
- архітектурна;

До **станкової графіки** відносяться твори графічного мистецтва, що мають самостійне значення. Вони не пов'язані з літературним текстом і не мають вузького практичного призначення. Станковою ця група графіки називається по аналогії зі станковим живописом, твори якої створюються на спеціальному верстаті - мольберті.

Назва *графіка* походить від грецького слова, що в перекладі означає «пишу, дряпаю, малюю». Графіку можна вважати основою всіх образотворчих мистецтв. Адже основним засобом створення художнього образу у графіці виступає найпростіший для людини спосіб відтворення побаченого – лінія, штрих, які творять контур предмету або фігури.

Найтрадиційнішим різновидом графіки є малюнок. Витоки малюнку можна знайти у наскельному живописі неоліту, у античному вазописі, середньовічній мініатюрі. Основою для малюнку слугували вологий пісок, пласке каміння, волога глина.

З часом малюнки перенесли на керамічні вироби і тканини.

У Стародавній Греції головними виразними якостями графіки були лінії і силуети (античний чорнофігурний вазопис, червонофігурний вазопис). З епохи Відродження малюнок набуває самостійного значення у формі ескізів, альбомних замальовок, етюдів, які виконуються із застосуванням багатьох засобів: олівця, вугілля, крейди, сангіни, пера, пензликів і різних сортів чорнил, туші, акварелі.

Ускладнення графіки йшло разом з винаходом нових фарб – акварелі, гуаші, пастелі, темпері.

З часом ускладнилися засоби друкованої графіки – офорт, літографія, ліногравюра тощо.

Послідовник Джузеппе Арчімбольдо. "Вигаданий портрет Мікеланджело Буонарроті", кінець 16 ст.

Корнеліс Антоніс (бл. 1505—1553). Аллегорія чоловічої і жіночої мудрості, 1530 р.

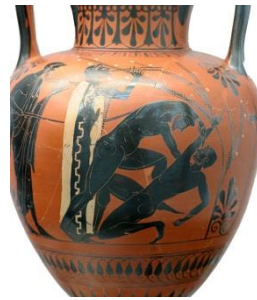
Приклади давньогрецької графіки:

Грецька ольпа з тваринами, орієнталізуючий стиль, Лувр, Париж.

Чаша з очима «Діоніс на кораблі піратів», вазописець Ексеїй.

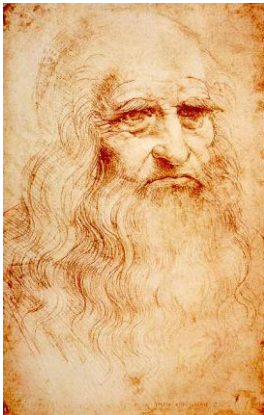

Чорнофігурна амфора з Атики, Стародавня Греція. Борець з тренером.

Аполлон і Геракл з дельфійським вівтарем-триногою, чорнофігурний вазопис, бл. 520 р. до н.е.

Малюнки майстрів Відродження:

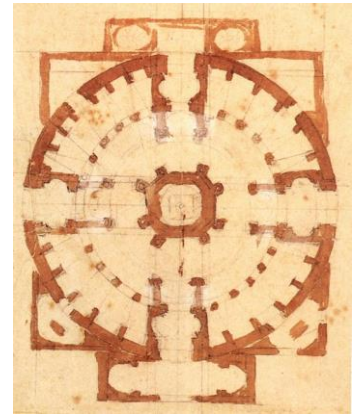
Автопортрет Леонардо да Вінчі

Малюнок Мікеланджело (Вікторія Колонна)

Мікеланджело Буонарроті, до фігури «проклята душа», бл. 1525 р.

Мікеланджело, план центричної споруди, каза Буонарротті, Флоренція

Ксилографія або дереворит – це вид друкованої графіки, гравюра на дереві, найдавніша техніка гравірування по дереву або відбиток на папері, зроблений з такої гравюри.

Титульна сторінка видання із символами чотирьох євангелістів, дереворит 1505 р.

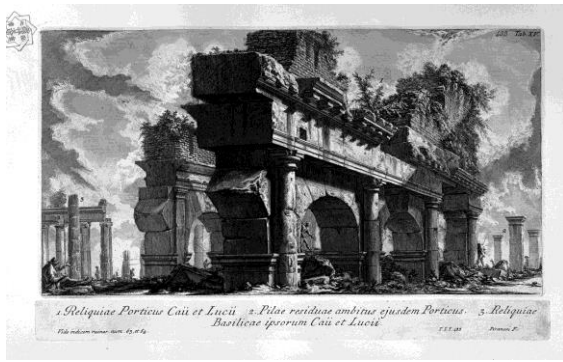

Кіосай Каванабе, «Крук», 1887 р.

Люстрація «Популярної астрономії» К. Фламмаріона

Офорт, іноді аквафорта – різновид гравюри на металі, котрий дозволяє отримувати відтиски з друкарських форм, які попередньо оброблені кислотами.

Марсове поле, Рим

Міст Еліус»

Ще більше значення має офорт в творчому надбанні Франсіско Гойї(1746–1828), а серія " Лихоліття війни " стала на рівні творів світового значення.

Зразки офортів Франсіско Гойї:

Допомогти неможливо

Найгірше

Яка мужність !

Графіка майстрів Франції 19 ст.

Жанна Дюваль, акторка і кохана Бодлера. Малюнок Бодлера

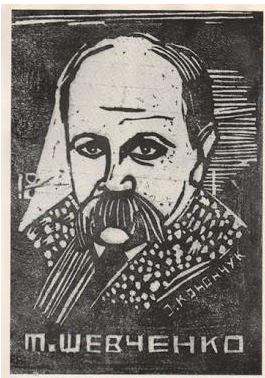
Офорт Е. Дега, портрет художника Едуарда Мане

Дега, ще один офорт з портретом Мане

Лінографія (від «лінолеум» і «графія») — опукла гравюра, створювана вирізуванням малюнка на лінолеумі. Щодо техніки та художніх засобів подібна до ксилографії. Виникла на початку 20 століття.

Найвідоміші майстри ліногравюри в Україні — Олена Кульчицька, Олександр Пащенко, Валентин Литвиненко, В. Левицький, Іван Селіванов, Олексій Фіщенко, Георгій Якутович та ін. У галузі ліногравюри також працював видатний український художник 1930-х років Сергій Конончук.

Сергій Конончук. "Т.Г. Шевченко".
Ліногравюра 1929 р.

Худ. Hartmut Josi Vennöhr, «Дуб».

Літографія – техніка гравюри, коли фарба під тиском переноситься з плоскої друкарської форми на папір. При застосуванні літографії на кам'яній або металевій пластині створюється малюнок літографським олівцем або літографською тушшю.

Приклади літографії.

Острозький замок, літографія за малюнком
Зигмунта Фогеля

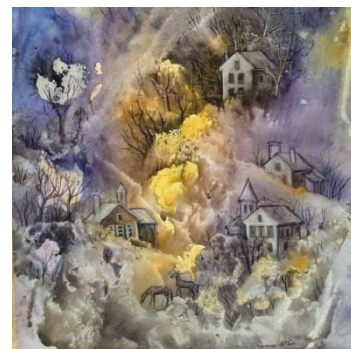
Франсіско Гойя, літографія «Браво, торо !»

Акватипія – поліграфічне відтворення малюнків водяними (знежиреними) фарбами.

Монотипія — це різновид графіки, виконаний шляхом малювання на гладкій поверхні, яка не поглинає фарби. Поверхня (або матриця) історично складається з мідної пластини для гравюри, але в сучасних умовах може використовуватись також цинк, скло, органічне скло тощо. Після нанесення малюнка він переноситься на лист паперу шляхом притискання, зазвичай з використанням друкарського верстату.

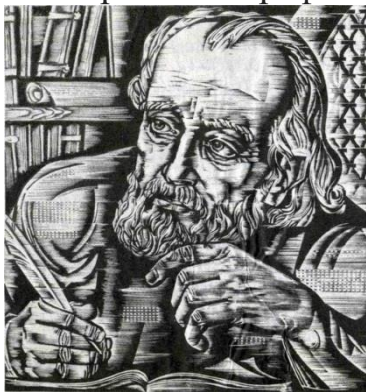

Техніка: акватипія

Англійський пейзаж. Техніка: акварельна
монотипія відбиток зі скла

Українська графіка (XX ст.)

Перевальський Василь Євдокимович, «Памва Беринда», дереворит

Сергій Конончук. «Дош, дош, дощ...», 1934, Туш, пензель

Сергій Конончук. «Кіт», 1937, Туш, перо

"Київ. Глибочицький провулок". 1931

"Околиця Києва". 1933

Прикладний вид графіки: книжкова та газетно-журнальна

Перші зразки газетно-журнальної графіки відносяться до XVI-XVII століть - періоду становлення періодичної преси як засобу масової комунікації.

Однак якщо технічна революція в книгодрукуванні сталася в середньовічній Німеччині, то типографська естетика народилася в ренесансній Італії.

Техніка друкарства була привнесена в цю країну, як і в інші європейські країни, німцями у другій половині XV століття. Практично до кінця XV - початку XVI ст. техніка друкарства стала надбанням усієї Європи.

В кінці 19 століття всі модні видання переживають справжній бум. За рахунок використання нових технологій (в 1839 з'явилася фотографія) вдалося скоротити витрати на їх виробництво і тому знизити ціни. В результаті журнали стали доступні значно більшій кількості бажаючих. Культову роль у цьому зіграв французький журнал *Vogue*, що існує з 1892 року.

Плакатна графіка (фр. – оголошення, афіша) – художній твір, виконаний в агітаційних, рекламних чи навчальних цілях. Плакатна графіка є поліграфічним відтворенням створеного художником оригіналу.

Плакат (нім. *Plakat*, фр. *Placard* — оголошення, афіша, від *plaquer* — наклеїти, лат. *placatum* — повідомлення, свідоцтво) — різновид графіки.

Витвір мистецтва, різновид тиражованої графіки. Лаконічне, помітне, найчастіше кольорове зображення з коротким текстом, виконане, як правило на великому аркуші паперу, виготовляється з рекламною, інформаційною, навчальною метою. Сучасний плакат — це найчастіше поліграфічне виконання художнього оригіналу. Основні вимоги до плакату такі: плакат повинен сприйматися з великої відстані, бути помітним на фоні інших засобів візуальної інформації. Плакат — барвисте рекламне видання великого формату.

Види плакатів

- соціальний плакат — плакат, який пропагує базові соціальні цінності. В соціальному плакаті відображені соціальні прояви особистості, специфіка соціальних взаємовідносин в суспільстві, значущі соціальні проблеми, загрози та лиха
- авторський — це виставковий варіант; ближчий до мистецтва, він глибший та суб'єктивніший
- масовий — безособовий, безіменний; носить спонтанний характер, має тимчасовий епізодичний контакт з глядачем.

Реклама друкованої продукції 1910 року

Плакат-реклама кондитерської фабрики і торговельної марки

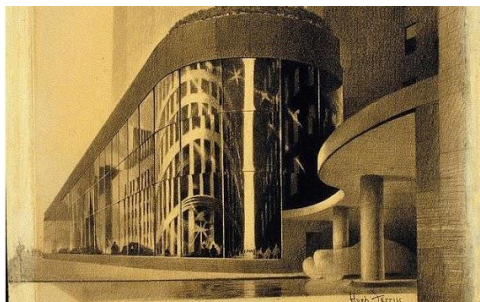

«Чужого не хочу, а свого не віддам!»
Агітаційний український плакат часів УНР

Промислова графіка — вид прикладної художньої графіки, що обслуговує сферу виробництва і збуту промислової продукції (товарні ярлики, фірмові знаки, видавничі марки, рекламні видання — каталоги, конверти тощо). В сучасній промисловій графіці важливу роль відіграють шрифт, орнамент, фотографія, кольорове й поліграфічне рішення.

Архітектурна графіка — графічний образ ідеї архітектора в кресленні з масштабом. Це детальна розробка плану майбутньої будівлі (або саду у ландшафтному архітекторі) з використанням умовних позначок майбутніх фундаментів, стін, пілонів або колон, з позначкою майбутніх вікон, дверей. Генеральний план дозволяє показати розташування будівлі або ансамблю будівель на місцевості з означенням сторін світу. Креслення архітектора тісно пов'язане з математичними розрахунками і вказівками розмірів майбутньої будівлі, співвідношенню його частин (масштаб). Використовується як в проектуванні нових побудов, так і фіксаційних планів існуючих або зруйнованих будівель. Сучасну архітектурну графіку поділяють на класичну і цифрову. Класична виконується олівцями, фарбами. Цифрова використовує обчислювальні системи.

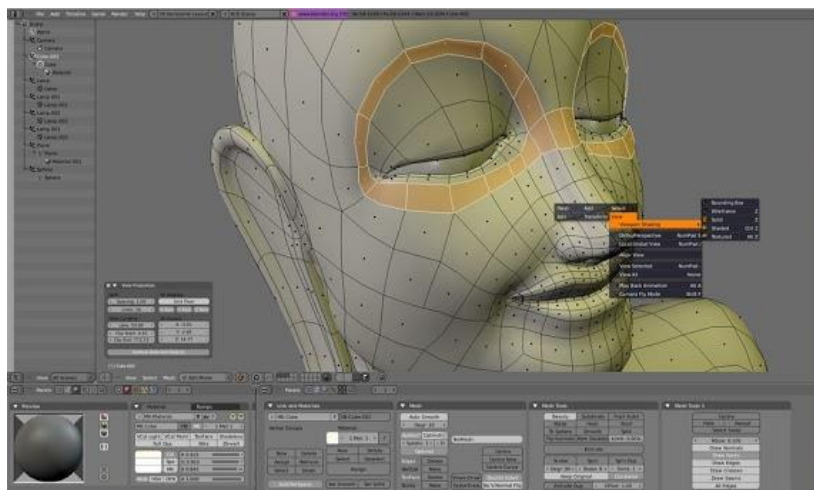
Комп'ютерна графіка — це розділ інформатики, у якому вивчаються методи створення й опрацювання зображень за допомогою комп'ютера.

Комп'ютерною графікою називають також і зображення, які створюються, перетворюються, оцифровуються, обробляються і виводяться засобами обчислювальної техніки, включаючи апаратні і програмні засоби.

Робота з комп'ютерною графікою — один з найпопулярніших напрямків використання комп'ютера, до того ж виконують цю роботу не тільки професійні художники і дизайнери. На будь-яких підприємствах іноді виникає необхідність подачі рекламних оголошень в газетах і журналах або просто у випуску рекламного буклету.

Без комп'ютерної графіки не обходиться жодна сучасна мультимедійна програма. Робота над графікою становить до 90% робочого часу програмістських колективів, які випускають програми масового використання.

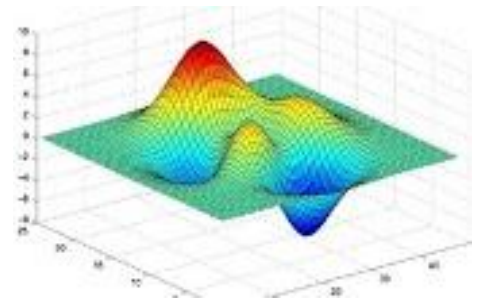
Розрізняють 3 види комп'ютерної графіки. Це **растрова** графіка, **векторна** графіка і **фрактальна** графіка. Вони відрізняються принципами формування зображення при відображенні на екрані монітора або при друці на папері.

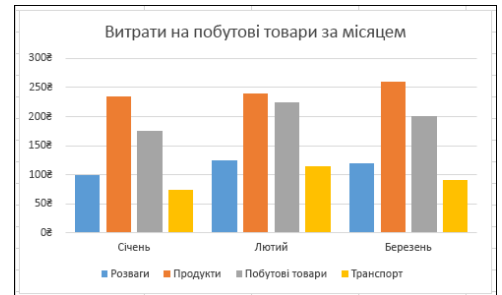
3D-Модель у середовищі редактора тривимірної графіки Blender

Основні області застосування комп'ютерної графіки:

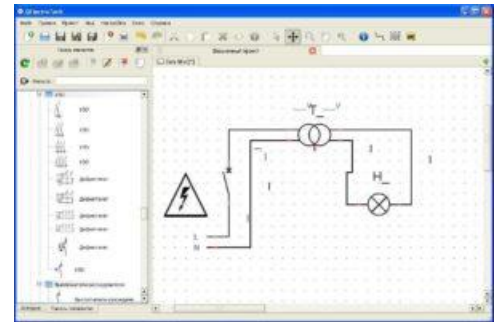
Наукова графіка — перші комп'ютери використовувалися лише для вирішення наукових і виробничих завдань. Щоб краще зрозуміти отримані результати, виробляли їх графічну обробку, будували графіки, діаграми, креслення розрахованих конструкцій. Перші графіки на машині отримували в режимі символного друку. Сучасна наукова **комп'ютерна графіка** дає можливість проводити обчислювальні експерименти з наочним поданням їх результатів.

Ділова графіка — область **комп'ютерної графіки**, призначена для наочного представлення різних показників роботи установ. Планові показники, звітна документація, статистичні зведення — для таких об'єктів за допомогою ділової графіки створюються ілюстративні матеріали. Програмні засоби ділової графіки включаються до складу електронних таблиць.

Конструкторська графіка використовується в роботі інженерів — конструкторів, архітекторів, винахідників нової техніки. Цей вид комп'ютерної графіки є обов'язковим елементом САПР (систем автоматизації проектування). Засобами конструкторської графіки можна отримувати як плоскі зображення (проекції, переріз), так і просторові тривимірні зображення.

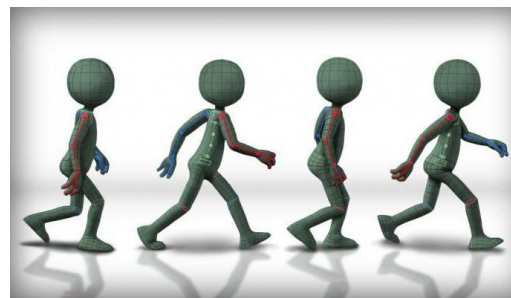
Ілюстративна графіка — це довільне малювання і креслення на екрані комп'ютера. Пакети ілюстративної графіки відносяться до прикладного програмного забезпечення загального призначення. Найпростіші програмні засоби ілюстративної графіки називаються графічними редакторами.

Художня і рекламна графіка — що стала популярною багато в чому завдяки телебаченню. За допомогою комп'ютера створюються рекламні ролики, мультфільми, комп'ютерні ігри, відео уроки, відео презентації. Графічні пакети для цих цілей вимагають великих ресурсів комп'ютера за швидкодією і пам'яті. Відмінною особливістю цих графічних пакетів є можливість створення реалістичних зображень і «рухомих картинок».

Комп'ютерна анімація — це отримання рухомих зображень на екрані дисплея. Художник створює на екрані малюнки початкового і кінцевого положення рухомих об'єктів, всі проміжні стани розраховує і зображує комп'ютер, виконуючи розрахунки, що спираються на математичний опис даного виду руху. Отримані малюнки, що виводяться послідовно на екран з певною частотою, створюють ілюзію руху.

Мультимедіа — це об'єднання високоякісного зображення на екрані комп'ютера зі звуковим супроводом. Найбільшого поширення системи мультимедіа отримали в галузі навчання, реклами, розваг.

Графічний дизайн

Простір, у якому ми живемо, наповнений предметами різноманітного призначення. Усі вони утворюють предметне середовище. Людина цілеспрямовано формує предметний простір залежно від своєї мети, бажань та уявлень, а одним із основних засобів такої цілеспрямованої трансформації в сучасну епоху є дизайн. Дизайн стосується всіх сфер нашого буття: одягу, оселі, архітектури, промислових виробів, меблів, автомобілів, книжок, реклами, озеленення ландшафтів, вулиць і т. д., - тобто всього, що оточує людину і над чим працював людський розум і руки.

Графічний дизайн — художньо-проектна діяльність по створенню гармонійного та ефективного візуально-комунікативного середовища.

Графічний дизайн стає все більш популярною професією, об'єднуючою в роботі зі складним, багаторівневим предметом візуальної реальності принципів і методів різних фахових дисциплін. Крім візуального образу, тексту, простору, графічний дизайн освоює такі реальності, як рух, час, інтерактивність, і оперує все більш різноманітними засобами економічних, маркетингових та культурних комунікацій.

Дизайнер - це фахівець, що відповідає за функціональний та естетичний рівень предметів та композицій із них, створюючи певне середовище. Дизайнер повинен вміти малювати, створювати композиції і нові форми, мати широкий кругозір і гарний смак, творчо мислити, знати конструктивні й оздоблювальні матеріали. Він працює у творчій співдружності з архітекторами, інженерами, конструкторами, агрономами, технологами, економістами, лікарями, екологами, бере участь у проектуванні складних виробів, де технічна й естетична сторони однаково важливі.

Сьогодні професія дизайнера дуже популярна. Ти теж можеш спробувати себе в дизайні власного одягу, оздобленні своєї кімнати чи в інших дизайнерських проектах. А якщо здобудеш спеціальну освіту, то станеш професійним дизайнером і працюватимеш за різними напрямками.

Напрями дизайну

- Промисловий дизайн

- Дизайн інтер'єру

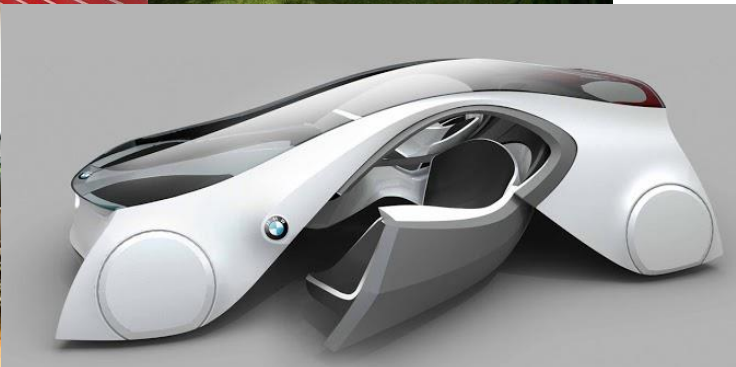

- Ландшафтний дизайн

Тенденції розвитку дизайну ХХІ століття

Найпопулярнішими серед багатьох сучасних стилів є авангард, біодизайн, ф'южн, футуродизайн, авторський дизайн.

Контрольні запитання

1. Поясніть поняття "графіка".
2. На які різновиди поділяється графіка?
3. Що відноситься до станкової графіки?
4. До якого типу графіки відноситься книжкова та газетно-журнальна графіка?
5. Що таке плакатна графіка? Які бувають плакати?
6. Наведіть приклади промислової графіки.
7. Комп'ютерна графіка це...
8. Назвіть основні методи створення та кодування комп'ютерних графічних зображень.
9. Назвіть засоби комп'ютерної графіки
10. Назвіть сфери використання комп'ютерної графіки.
11. Що таке графічний дизайн? Назвіть його напрями.
12. Візуальна комунікація це...